

NOWOŚCI WYDAWNICZE

RECENZJE

BADANIA LABORATORYJNE

Badania chemiczno-analityczne i inne badania laboratoryjne. Biblioteka Zawodowa Geologa. Tłum. z ros. zespół, Wydawnictwa Geologiczne Warszawa 1954, str.

64 — cena zł 9,10.

Broszura wydana w ramach serii „Instrukcje — Normy” jest częścią składową zbioru jednolitych norm pracy (JNP) na roboty geologiczno-poszukiwawcze, wydane w następującym układzie:

- 1) JNP na roboty geologiczno-poszukiwawcze zdjęciowe.
- 2) JNP na roboty hydrogeologiczne i geotechniczne.
- 3) JNP na roboty górniczo-poszukiwawcze.
- 4) JNP na roboty wiertniczo-poszukiwawcze.
- 5) JNP na badania chemiczno-analityczne i inne badania laboratoryjne.
- 6) JNP na opróbowanie kopaliny użytecznych stałych.

Badania chemiczno-analityczne i inne składają się z dwu części. Część pierwsza obejmuje badania chemiczne i fizyczno-chemiczne i składa się z następujących rozdziałów:

- I. Prace chemiczno-analityczne.
- II. Badania polarograficzne i polarymetryczne.
- III. Analiza spektralna.
- IV. Badania hydro-fizycznych własności skał.

Część druga obejmuje prace mineralogiczne — petrograficzne, mikropaleontologiczne, badania pyłkowe i sporowe. Część ta składa się z następujących rozdziałów:

- I. Badania mineralogiczno-petrograficzne.
- II. Badania mikropaleontologiczne.
- III. Badania pyłkowe i sporowe.
- IV. Wykonywanie płytek cienkich i preparatów polerowanych.
- V. Prace ogólne i pomocnicze.

Jednolite normy pracy geologiczno-poszukiwawcze zostały opracowane przez Ministerstwo Geologii ZSRR wspólnie z zainteresowanymi resortami. Bogaty materiał zawarty w broszurze oparty jest na wieloletnim doświadczeniu najsilniejszej na świecie służby geologicznej i stanowi dla nas nieocenioną pomoc w podejściu do problemu, dla którego nie mamy dotychczas kryterium. Nie ulega u nas w tej chwili wątpliwości, że podstawowe prace dokumentacyjne — badania laboratoryjne czy inne powinny być znormowane. Wymaga tego przede wszystkim nasz system gospodarki planowej. Normy na podstawowe prace laboratoryjne pozwalają na racjonalne wykorzystanie sił inżyniersko-technicznych w laboratorium, ujawniają ukryte rezerwy, umożliwiają prawidłowe ustawienie cenników.

Co przyjąć za wskaźnik jednostkowy przy ustalaniu norm na prace laboratoryjne?

Za wskaźnik jednostkowy przyjęto w ZSRR czas niezbędny do wykonania metodą objętościową jednego oznaczenia całkowitej zawartości żelaza w rudach rozkładanych kwasami i przy wykonaniu analizy jednocześnie co najmniej dziesięciu jednorodnych próbek z oddzielnych naważek. W oparciu o ten umowny miernik określono z dużą precyzją pracochłonność koniecz-

ną do dokonania analiz krzemianów (77 oznaczeń), węglanów (44 oznaczeń), rud (172 oznaczenia), ropy naftowej (38 oznaczeń), glin i boksytów (20 oznaczeń), węgla (22 oznaczenia), soli (38 oznaczeń), fosforytów (4 oznaczenia) fluorytów (9 oznaczeń), barytów (4 oznaczenia), wód i solanek (86 oznaczeń), 22 oznaczenia metodą polarymetryczną itd.

Bogaty materiał radziecki wykorzystany będzie nie tylko przez laboratoria naszej służby geologicznej, ale normy wskaźnikowe służyć będą jako skala porównawcza wszystkim analitykom w Polsce, którzy wykonują prace w skali powtarzalnej i masowo. Z pierwszej naszej ankiety wynika, że w najlepszym wypadku w laboratoriach naszych nie przekracza się 30% radzieckich norm wskaźnikowych.

Mamy nadzieję, że w sprawie tej zabiorą głos i prześlą swoje uwagi nie tylko pracownicy laboratoriów służby geologicznej, ale również chemicy zatrudnieni w ciężkim przemyśle chemicznym, hutniczym i metalurgicznym, węglowym itd.

Badania chemiczno-analityczne i inne badania laboratoryjne poza udostępnieniem nam norm radzieckich zawierają również informacje, co i jakimi metodami należy analizować w rudach, krzemianach, solankach itd.

Niestety redakcja wydawnictwa ograniczyła się do dosłownego tłumaczenia materiału bez podania najmniejszych uwag czy komentarzy niezbędnych pracownikom naszym, którzy może już dobrze operują GOSTami, ale nie zawsze będą wiedzieli, co to jest metoda Czugaiewa do oznaczenia niklu (str. 10, nr 45), obliczenie według wykresu Łaptiewa kwasu węglowego nagryzającego (? M. A. — str. 7, nr 39), co to znaczy oznaczenie fosforu w postaci soli żółtej (str. 11, nr 6). Czasami mamy znowu lakoniczne podanie normy wskaźnikowej dla oznaczenia wyjątkowo trudnego bez podania metody (np. str. 14, nr 31 „Cyrkon“). Z takiej informacji trudno będzie skorzystać. To są oczywiście drobne usterki. Najpoważniejszy błąd popełniły „Wydawnictwa Geologiczne“ wydając ten wprost rewelacyjny materiał w nakładzie jednego tysiąca egzemplarzy. Wiadomo nam, że broszura wywołała niezmiernie duże zainteresowanie wśród analityków polskich, którym trzeba będzie udostępnić normy wskaźnikowe w większej ilości egzemplarzy i w wydaniu opatrzonym uwagami.

M. Axt